VẬN DỤNG SÁNG TẠO GIÁ TRỊ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN "LỜI KÊU GỌI THI ĐUA ÁI QUỐC" CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

ThS. Ngô Thị Thanh Nhàn
Trưởng phòng QLĐT và NCKH

Tóm tắt: *"Lời kêu gọi thi đua ái quốc" của Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn là nền tảng, động lực để mọi tầng lớp nhân dân, mọi thành phần kinh tế, tổ chức chính trị - xã hội, ban, ngành trong xã hội tích cực phấn đấu, thi đua hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ. Toàn Đảng, toàn dân, toàn quân trên cơ sở vận dụng sáng tạo "Lời kêu gọi thi đua ái quốc" đoàn kết một lòng, phát huy truyền thống anh hùng, tinh thần yêu nước, ý chí tự lực, tự cường, vượt qua mọi hy sinh, gian khổ, hoàn thành các nhiệm vụ cách mạng, góp phần quan trọng làm nên những thắng lợi vĩ đại trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa".*

Từ khóa: Hồ Chí Minh; Thi đua ái quốc; Giá trị lý luận thực tiễn.

Sau Cách mạng tháng Tám năm 1945, trước vận mệnh đất nước đang ở tình thế "*ngàn cân treo sợi tóc*" vì thù trong, giặc ngoài, nạn đói, nạn dốt hoành hành khắp nơi, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhận thức rõ việc động viên sức mạnh của toàn thể dân tộc Việt Nam là điều rất cần thiết để thực hiện nhiệm vụ cấp bách của cách mạng: xây dựng và bảo vệ chính quyền cách mạng, chống thực dân Pháp xâm lược, bài trừ nội phản, cải thiện đời sống nhân dân. Để triển khai hiệu quả Chỉ thị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (ngày 27/3/1948) về phát động phong trào thi đua ái quốc và nhân kỷ niệm 1.000 ngày Nam Bộ kháng chiến, ngày 11/6/1948, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã ra "Lời kêu gọi thi đua ái quốc", nhằm phát huy truyền thống yêu nước, tinh thần đoàn kết, ý chí tự lực, tự cường của toàn Đảng, toàn quân và toàn dân ta với niềm tin: *"Thi đua ái quốc sẽ ăn sâu, lan rộng trên khắp mọi mặt và mọi tầng lớp nhân dân và sẽ giúp ta dẹp tan mọi nỗi khó khăn và mọi âm mưu của địch để đi đến thắng lợi cuối cùng. Với tinh thần quật cường và lực lượng vô tận của dân tộc ta, với lòng yêu nước và chí kiên quyết của nhân dân và quân đội ta, chúng ta có thể thắng lợi, chúng ta nhất định thắng lợi"*[1]. Gần 80 năm đã trôi qua "Lời kêu gọi thi đua ái quốc" của Chủ tịch Hồ Chí Minh vẫn vẹn nguyên giá trị, luôn là lời hiệu triệu, động viên cho các phong trào thi đua yêu nước của toàn dân tộc Việt Nam dưới sự lãnh đạo của Đảng.

"Lời kêu gọi thi đua ái quốc" của Chủ tịch Hồ Chí Minh xuất phát từ lợi ích của nhân dân, đem lại ấm no, hạnh phúc và độc lập tự do cho dân. Người chỉ rõ: *"Mục đích thi đua ái quốc là: diệt giặc đói, diệt giặc dốt, diệt giặc ngoại xâm"*[2] bởi vì cả ba loại giặc đói, giặc dốt, giặc ngoại xâm đều nguy hiểm, phải "diệt" để hướng tới mục tiêu lớn: *"Toàn dân đủ ăn đủ mặc. Toàn dân sẽ biết đọc biết viết. Toàn bộ đội sẽ đầy đủ lương thực, khí giới, để giết giặc ngoại xâm.*

[1] Hồ Chí Minh (2011). *Toàn tập* t5, tr.557-558. Hà Nội: NXB. Chính trị quốc gia Sự thật.
[2] Hồ Chí Minh (2011). *Toàn tập* t5,tr 556, Hà Nội: NXB. Chính trị quốc gia Sự thật.

Toàn quốc sẽ thống nhất, độc lập hoàn toàn. Thế là chúng ta thực hiện: Dân tộc độc lập. Dân quyền tự do. Dân sinh hạnh phúc"[3]. Trong lời kêu gọi, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: Bổn phận của người Việt Nam, bất kỳ sỹ, nông, công, thương, binh, bất kỳ làm việc gì, đều cần phải thi đua nhau... Mỗi người dân Việt Nam, bất kỳ già trẻ, trai gái, bất kỳ giàu nghèo, lớn nhỏ, đều cần phải trở nên một chiến sĩ đấu tranh trên mặt trận, quân sự, kinh tế, chính trị, văn hoá. Tất cả thực hiện khẩu hiệu: Toàn dân kháng chiến, toàn diện kháng chiến. Trong cuộc thi đua ái quốc, chúng ta: vừa kháng chiến, vừa kiến quốc. Như vậy lực lượng thi đua là rất đông đảo không phân biệt thành phần, lứa tuổi đều có trách nhiệm tham gia vào phong trào thi đua trên tất cả các lĩnh vực.

Trong quá trình phong trào thi đua ái quốc được phát động, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn theo sát từng bước đi của phong trào. Người nói: Thi đua phải có sự lãnh đạo đúng. Trước khi thi đua phải chuẩn bị đầy đủ (giải thích cổ động, xem xét kế hoạch mỗi nhóm, mỗi người) trong lúc thi đua phải thiết thực đôn đốc, giúp đỡ, sửa đổi. Sau đợt thi đua, phải thiết thực kiểm tra, tổng kết phổ biến kinh nghiệm, khen thưởng những người kiểu mẫu, nâng đỡ những người kém cỏi. Người cũng chỉ ra những khuyết điểm mà cho đến bây giờ vẫn còn nguyên ý nghĩa và giá trị thực tiễn. Người nói: có nhiều nơi nhân dân mà trước hết là cán bộ chưa hiểu thật rõ ràng ý nghĩa của cuộc thi đua ái quốc. Tưởng lầm rằng thi đua là một việc khác với những việc hàng ngày. Thật ra công việc hàng ngày chính là nền tảng thi đua. Người phân tích: thi đua không phải là nhất thời mà phải là trường kỳ, thi đua phải sát với hoàn cảnh, sát với địa phương, không đặt kế hoạch to quá rồi làm không nổi, hoặc lúc đầu thì ồ ạt, ít lâu sau thì đuối sức. Các đoàn thể, các ngành kế hoạch không ăn khớp với nhau thành thử "trống đánh xuôi, kèn thổi ngược", hoặc không đúc rút kinh nghiệm để học cái hay, tránh cái dở. Người khẳng định: thi đua là phải toàn dân, toàn diện. Trong cái việc thi đua ái quốc, cần phải nêu rõ tinh thần cần, kiệm, liêm, chính. Ngày 01/5/1952, tại Đại hội chiến sĩ thi đua và cán bộ gương mẫu toàn quốc, Người nhấn mạnh *"Thi đua là một cách yêu nước thiết thực và tích cực. Thi đua là yêu nước, yêu nước thì phải thi đua. Và những người thi đua là những người yêu nước nhất…"*[4]

Có thể thấy, từ những ngày đầu phát động, "Lời kêu gọi thi đua ái quốc" đã diễn ra sôi nổi, lan rộng khắp cả nước, với nhiều phong trào tiêu biểu: "Tăng gia sản xuất và tiết kiệm", "Ba đảm đang", "Ba sẵn sàng", "Năm xung phong"… Nhờ quá trình vận dụng sáng tạo "Lời kêu gọi thi đua ái quốc" của Chủ tịch Hồ Chí Minh mà đất nước ta từng bước vượt qua khó khăn, nạn đói, nạn dốt dần được đẩy lùi, từng bước đảm bảo những điều kiện vật chất thiết thực phục vụ cho kháng chiến. Ở hậu phương, nơi tiền tuyến, nhân dân và các chiến sĩ đều thi đua: tăng gia sản xuất giỏi, thi đua giết giặc lập công. Mỗi giai đoạn của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ đều có các phong trào thi đua phù hợp với yêu cầu và nhiệm vụ cách mạng, tiêu biểu như: "Cơm no, súng tốt,

[3] Hồ Chí Minh (2011). *Toàn tập* t5,tr 557, Hà Nội: NXB. Chính trị quốc gia Sự thật.
[4] Hồ Chí Minh (2011). *Toàn tập* t6,tr 473, Hà Nội: NXB. Chính trị quốc gia Sự thật.

đánh thắng", "Tăng gia sản xuất, thi đua cấy chiêm, sửa đê, dọn sông máng, trồng nhiều bông", "Rèn luyện cán bộ, cải tiến kỹ thuật", "Tay búa, tay súng", "Cờ Ba nhất", "Gió Đại Phong", "Sóng Duyên Hải", "Hai tốt" "Ba sẵn sàng", "Năm xung phong", "Ba đảm đang", "Hội mẹ chiến sỹ", "Ba quyết tâm", "Thi đua yêu nước, chống Mỹ", "Mỗi người làm việc bằng hai vì miền Nam ruột thịt", "Bám đất giữ làng", "Giết giặc lập công", "Tất cả để đánh thắng giặc Mỹ xâm lược", "Tìm Mỹ mà đánh, tìm ngụy mà diệt", … các phong trào đã trở thành khẩu hiệu và động lực trong hành động cách mạng của cuộc kháng chiến toàn dân, toàn diện, đưa cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, đế quốc Mỹ đến thắng lợi hoàn toàn. Sau ngày 30/4/1975, giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước, các phong trào thi đua lại hướng vào các nhiệm vụ của thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, tiêu biểu là các phong trào: "Tất cả vì chủ nghĩa xã hội, vì hạnh phúc của nhân dân"; "Tất cả vì công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa".

Vận dụng sáng tạo "Lời kêu gọi thi đua ái quốc" của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong giai đoạn hiện nay, Đảng và Nhà nước ta thường xuyên quan tâm, chỉ đạo hoàn thiện chủ trương, chính sách, pháp luật về thi đua, khen thưởng, luôn xác định thi đua yêu nước là động lực to lớn để thúc đẩy sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, cụ thể: Chỉ thị số 35-CT/TW ngày 03/6/1998 của Bộ Chính trị về đổi mới công tác thi đua, khen thưởng trong giai đoạn mới; Chỉ thị số 39/CT-TW ngày 21/5/2004 của Bộ Chính trị về tiếp tục đổi mới, đẩy mạnh phong trào thi đua yêu nước, phát hiện, bồi dưỡng, tổng kết và nhân điển hình tiên tiến; Chỉ thị số 34-CT/TW ngày 7/4/2014 của Bộ Chính trị về tiếp tục đổi mới công tác thi đua, khen thưởng; Luật Thi đua, Khen thưởng năm 2003 được Quốc hội khóa XI, kỳ họp thứ 4 thông qua ngày 26/11/2003 và được sửa đổi vào các năm 2005, 2009 và 2013.

Năm 2007, Ban Bí thư Trung ương Đảng, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ quyết định lấy ngày 11/6 hàng năm là *Ngày Truyền thống thi đua yêu nước*. Đến nay, toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta vẫn đang tiếp tục thực hiện sôi nổi các phong trào thi đua yêu nước, phong trào vì thế mà đã có sự phát triển mạnh mẽ, rộng khắp và mang tính nhân dân sâu sắc, tiêu biểu như: phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa", "Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh", "Nông dân sản xuất, kinh doanh giỏi", "Người Việt Nam ưu tiên dùng hàng Việt Nam", "Vì người nghèo", "Đền ơn đáp nghĩa", "Thi đua quyết thắng", "Thanh niên lập nghiệp", "Vì Hoàng Sa, Trường Sa thân yêu", "Cả nước chung tay vì người nghèo - Không để ai bị bỏ lại phía sau", "Doanh nghiệp Việt Nam hội nhập và phát triển", "Cán bộ, công chức, viên chức thi đua thực hiện văn hóa công sở"... các phong trào phát động được xây dựng phù hợp với từng nhiệm vụ chính trị cụ thể và đạt được hiệu quả thiết thực, có hiệu ứng xã hội tốt. Qua các phong trào thi đua đã xuất hiện nhiều tấm gương tiêu biểu, điển hình của tập thể, cá nhân trong các lĩnh vực, nhiều đề tài sáng kiến, giải pháp hữu ích làm, nhiều mô hình, giải pháp được nhân rộng, có sức lan tỏa trong cả nước góp phần quan trọng để cả dân tộc Việt Nam thực hiện

thắng lợi các nhiệm vụ kinh tế - xã hội, củng cố quốc phòng, an ninh, tăng cường hội nhập quốc tế. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đã đạt được, việc triển khai, tổ chức thực hiện và đánh giá các phong trào thi đua vẫn còn những hạn chế như: phong trào thi đua phát triển sâu rộng nhưng chưa toàn diện, nhiều nơi còn mang tính hình thức, chưa gắn kết chặt chẽ với nhiệm vụ chính trị; việc suy tôn, phong tặng danh hiệu thi đua, hình thức khen thưởng còn có biểu hiện nể nang, dễ dãi, có hiện tượng chạy theo thành tích; khen thưởng đối với những người lao động còn ít; việc nhân rộng các điển hình tiên tiến còn chưa nhiều…

Để khắc phục tình trạng trên, cần tiếp tục quán triệt sâu sắc và vận dụng tốt tư tưởng Hồ Chí Minh về thi đua yêu nước; tăng cường công tác lãnh đạo của Đảng đối với công tác thi đua, khen thưởng; tuyên truyền và thực hiện có hiệu quả các quy định pháp luật liên quan đến thi đua, khen thưởng, tạo sự thống nhất trong việc tổ chức thực hiện công tác thi đua, khen thưởng; công tác thi đua, khen thưởng phải gắn liền với nhiệm vụ chính trị, gắn công tác thi đua gắn với việc thực hiện chức trách, nhiêm vụ được giao của mỗi cán bộ, mỗi đảng viên, mỗi người dân như Bác Hồ đã dạy; tiếp tục tuyên truyền, quán triệt, tổ chức thực hiện có hiệu quả các chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước về thi đua, khen thưởng, đổi mới nội dung, hình thức, phương thức tổ chức phong trào thi đua yêu nước, bảo đảm công tác khen thưởng chính xác, công tâm, khách quan; lãnh đạo các cấp, các ngành, các địa phương, đơn vị cần có nhận thức đúng về vị trí, vai trò của công tác thi đua, khen thưởng; các cấp ủy, tổ chức Đảng, người đứng đầu các cơ quan, đơn vị phải là người nêu gương, đi đầu, trực tiếp chỉ đạo, tổ chức phong trào thi đua, bảo đảm thiết thực, hiệu quả góp phần phát triển kinh tế - xã hội nhanh, bền vững, xây dựng Đảng, xây dựng hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh, gắn với việc thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về "Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh".

Trải qua gần 80 năm, "Lời kêu gọi thi đua ái quốc" của Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn là nền tảng, động lực để mọi tầng lớp nhân dân, mọi thành phần kinh tế, các tổ chức chính trị - xã hội, ban, ngành trong xã hội tích cực phấn đấu, thi đua hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ. Toàn Đảng, toàn dân, toàn quân trên cơ sở vận dụng sáng tạo "Lời kêu gọi thi đua ái quốc" đoàn kết một lòng, phát huy truyền thống anh hùng, tinh thần yêu nước, ý chí tự lực, tự cường, vượt qua mọi hy sinh, gian khổ, hoàn thành các nhiệm vụ cách mạng, góp phần quan trọng làm nên những thắng lợi vĩ đại trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. "Lời kêu gọi thi đua ái quốc" cùng với nhiều bài nói, bài viết của Chủ tịch Hồ Chí Minh là những quan điểm, chỉ đạo, định hướng phong trào thi đua yêu nước trong thời gian qua; là cơ sở để Đảng, Nhà nước bổ sung, hoàn thiện đường lối, chủ trương về thi đua yêu nước, về công tác thi đua - khen thưởng, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong từng giai đoạn cách mạng. Vì vậy, trong công cuộc đổi mới đất nước và hội nhập quốc tế hiện nay, "Lời kêu gọi thi đua ái quốc" của Chủ tịch Hồ Chí Minh vẫn còn vẹn nguyên ý nghĩa lịch sử, giá trị lý luận và thực tiễn sâu sắc.